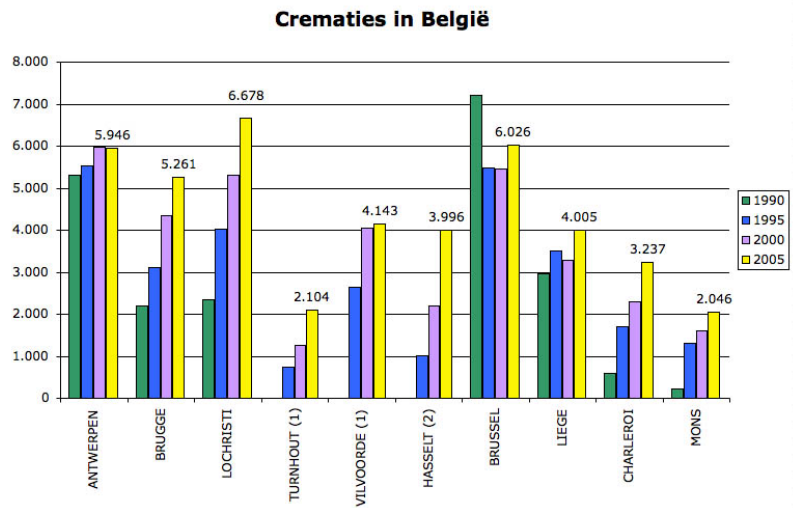

Crematie : een waardig alternatief

Aantal crematies in Antwerpen blijft licht stijgen

Laura Liems en Hannah Van Hoof

Het aantal crematies in Antwerpen blijft langzaam stijgen. De provincie is daarmee representatief voor de trend in heel België: in 1978 waren er 3275 crematies in het hele land, in 2005 waren dat er 43 442. In provincie Antwerpen alleen waren er het voorbije jaar 5946. Momenteel kiest ca. 40% van de Belgen voor crematie.

Bron : www.crematorium.be

Voor 1973 mocht in België geen as worden uitgestrooid en bleef crematie een randfenomeen. Door de wetgeving van 1973 werd cremeren eenvoudiger en werd het eerste crematorium opgericht. In 1983 trad het Antwerpse crematorium in werking, meteen ook het eerste in Vlaanderen. In de eerste jaren na de oprichting steeg het aantal crematies spectaculair, met een gemiddelde van 25% per jaar. De lijn blijft momenteel rustig stijgen, met vanaf 1994 ca. 5% per jaar.

Een veranderende mentaliteit

Deze stijging kan verklaard worden door een mentaliteitsverandering. “Vijftig jaar geleden was voor de Rooms Katholieke Kerk crematie niet vanzelfsprekend,” zegt **Raymond Mariën**, directeur van het Antwerpse Crematorium. “Ondertussen heeft de Kerk als instituut crematie volledig aanvaard en dat zal ook een rol spelen in de stijging van het aantal crematies.” Niet alleen de Kerk maar ook de bevolking staat anders tegenover uitvaarten. “Laat me zo zeggen, rond november en Allerheiligen is er altijd meer aandacht voor de overledenen en worden begraafplaatsen bezocht, maar voor de rest van het jaar gebeurt dat weinig. Het begraafplaatsbezoek gaat sterk achteruit. De verbondenheid tussen families en generaties is veel minder dan vroeger en de belangstelling voor het begraven is wel weggenomen.”

Er zijn ook enkele praktische omstandigheden die de keuze voor crematie vergemakkelijken. “Sinds de jaren '80 zijn er nog verschillende crematoria bijgekomen, met als gevolg dat ze beter bereikbaar zijn. Crematie zit in de lift, ook omdat in de moderne crematoria niet de nadruk

ligt op het technische aspect van de verbranding, maar veel meer aandacht gaat naar de ontvangst van familie. Er zijn hier plechtigheden, er kan op een waardige manier afscheid genomen worden.”

Crematie heeft ook enkele voordelen, zo is het milieuvriendelijker dan een begrafenis. De prijs ligt echter niet vanzelfsprekend lager. Mariën bekijkt het ook niet vanuit een financieel standpunt : “Ik denk niet dat een familie opteert voor begraven of cremeren omdat het één of het ander goedkoper is. De prijs voor een crematie, de prijs voor een uitvaart is voor elke familie anders. Dat heeft te maken met wat de familie wenst: een kist, geen kist, een plechtigheid, geen plechtigheid, aankondiging in de krant, volgwagens, etc.”

Persoonlijke plechtigheid

De keuze voor crematie is niet leeftijdsgebonden, zoals men zou kunnen denken. De verhouding tussen jongere en oudere mensen is in evenwicht. Er is wel een verschil tussen de stad en het platteland: stedelingen laten zich sneller cremeren dan mensen in rurale gebieden.

Ook het geloof speelt hierbij een rol; voor moslims en joden is het bijvoorbeeld verboden.

Christenen daarentegen kiezen steeds meer voor een crematie, wat ook te merken is aan de stijging van katholieke plechtigheden in het crematorium zelf.

“Welke overtuiging of geloof de persoon ook is, meer en meer krijgen de uitvaarten een persoonlijke toets,”

merkt Mariën op, “Dat kan gaan over een muziekstuk, maar ook over een gedicht of een tekst van een kind of kleinkind, of mensen die graag getuigen meebrengen. Dat moet hier kunnen, binnen organisatorische normen natuurlijk. Als een familie vraagt om het dak open te zetten, moeten we hen teleurstellen, want het dak gaat niet open.” (*lacht*)

Overigens is er veel mogelijk, de nadruk ligt op de persoonlijke invulling. Zo verschijnt er al eens een rij Harley Davidsons of een paard op een plechtigheid, als dit betekenis had in het leven van de overledene.

In de muziekkeuze zijn enkele trends merkbaar. Klassieke muziek blijft een vaste waarde, zoals het Requiem van Mozart of het Ave Maria. Andere geliefde nummers zijn *Hoop doet Leven* van Will Tura, *Afscheid van een Vriend* van Clouseau of *Candle in the Wind* van Elton John. In het Verenigd Koninkrijk staat momenteel James Blunt op één in de begrafenis-lijstjes met *Goodbye my Lover*.

Er zijn ook tradities die blijven, zoals de koffietafel. Dat wordt nog steeds zeer gewaardeerd door de familie en is volgens Mariën een noodzakelijk deel van het rouwproces.

Om het rouwproces zo individueel mogelijk te maken, is het sinds juli 2004 mogelijk om de urne nadien mee naar huis te nemen. De as mag normaal gezien niet verdeeld worden, al is het toegestaan aan de directe familie om een symbolisch gedeelte te verkrijgen. Men kan er natuurlijk ook voor kiezen om de as te laten begraven of

Dierencrematies

Niet alleen mensen, maar ook hun trouwe huisdieren worden gecremeerd. Voor kleine dieren zijn er drie crematoria in Antwerpen. De meeste aanvragen zijn voor honden en poezen, al zitten er ook wel papegaaien, fretjes of cavia's tussen.

Ook bij dierencrematies is er een stijging merkbaar. Na het overlijden van een dier moet het wel specifiek worden aangevraagd. De afspraak gebeurt meestal door de eigenaars of de dierenarts. Er is ook een mogelijkheid om afscheid te nemen van het dier en ongeveer 1/3^e van de baasjes woont de crematie bij. De helft van de eigenaars kiest ervoor de as in een urne mee te nemen naar huis.

gewoon te laten uitstrooien, op de strooiweide bij het crematorium of op een privaat terrein.

Verdriet blijft verdriet

De visie op de dood in onze samenleving is sterk veranderd. Raymond Mariën ziet die verandering voornamelijk in de vorm, niet zozeer in de essentie. “Mensen komen op een andere wijze naar een begrafenis dan vroeger. Men lapt een aantal regeltjes aan de laars, zeer duidelijk is dat bij kledij. Rouwkledij bestaat niet meer. In de zomer komt men als het ware in short en op badsandalen. Dat zou vijftien jaar geleden onmogelijk zijn geweest. Het uiterlijke is aan het wegvallen. Maar voor het overige ... verdriet blijft verdriet. Dat is nu zo, en dat was ook zo dertig jaar, vijftig jaar geleden.”

(nov. 2006)